

3.0

Dato: 02.12.2025

Til: Hovedbestyrelsen – møde d. 11.12.2025
Kontaktperson: Magnus Gundersen Lihn, magnus@dn.dk

Sagsfremstilling

3.0 Skovrejsning indenfor bygge- og beskyttelseslinjerne	Bilag 3.1 Sekretariatets vurdering af natur- og landskabspåvirkning ved skovrejsning indenfor beskyttelseslinjer.
Sagens kerne I forbindelse med Grøn Trepert er det blevet aftalt, at der skal etableres 250.000 hektar ny skov i Danmark frem mod 2045. Heraf skal 100.000 hektar etableres som urørt skov. I forbindelse med planlægningen af de nye skove er der behov for en præcisering af DN's position i forhold til skovrejsning indenfor en række af naturbeskyttelseslovens beskyttelseslinjer, hvor der som udgangspunkt er et forbud mod skovrejsning og hvor dispensationsmulighederne er begrænsede. Indstilling Det indstilles, at HB: • Beslutter følgende tilgang til skovrejsning indenfor bygge- og beskyttelseslinjerne: ○ DN støtter som udgangspunkt etablering af ny urørt skov indenfor sø- og åbeskyttelseslinjen samt inden for strandbeskyttelseslinjen, for at fremme naturlige processer, styrke mulighederne for store sammenhængende naturområder og varierede skovlandskaber. ○ DN anbefaler derfor mere lempelige muligheder i lovgivningen eller dispensationspraksis for etablering af urørt skov indenfor sø- og åbeskyttelseslinjen samt strandbeskyttelseslinjen. ○ DN anbefaler, at den nuværende lovgivning og restriktive dispensationspraksis i øvrige sager om skovrejsning indenfor beskyttelseslinjerne fastholdes.	

Baggrund

I forbindelse med Grøn Trepert blev det aftalt, at der skal etableres 250.000 hektar ny skov i Danmark frem mod 2045. Heraf skal 100.000 hektar etableres som urørt skov, hvoraf 20.000 hektar skal etableres som bynær urørt skov af Naturstyrelsen. For at sikre de bedste rammer for fremdrift i etableringen af ny skov er der behov for konkret at tage stilling til en række af de barrierer, den nuværende lovgivning udgør i forhold til skovrejsning. En af disse barrierer er naturbeskyttelseslovens beskyttelseslinjer.

Beskyttelseslinjerne er udtryk for en generel beskyttelse af en række markante landskabselementer, bl.a. søer og åer, kyster og fortidsminder. I forhold til skovrejsning er det relevant at forholde sig til sø- og åbeskyttelseslinjen, strandbeskyttelseslinjen, klitfredningslinjen og fortidsmindebekskyttelseslinjen, der generelt begrænser mulighederne for ny skov, fordi etablering af beplantning som udgangspunkt er forbudt inden for disse zoner og dispensationspraksis er restriktiv.

Hvis den nuværende lovgivning og myndighedernes praksis fastholdes, vil det være meget svært at få tilladelse til at etablere ny skov langs blandt andet søer, åer og langs kysten. Flere af disse arealer kan imidlertid være relevante at tage ud af drift i forbindelse med Grøn Trepert, både for at mindske udvaskningen af kvælstof til vandmiljøet og som et led i genopretning af naturlige ådale og kyster. Mange omlægningsplaner planlægger for ændret arealanvendelse langs åer og søer. F.eks. et stort naturskovsprojekt langs Kastbjerg Ådal i Himmerland og den statslige skovrejsning langs Langvad Å ved Roskilde. Desuden mulige signaturprojekter som f.eks. den knap 3.000 ha store omlægningsplan i Hansted Ådal ved Horsens. Hvis skovrejsningsordningen skal kunne anvendes som virkemiddel til realisering af disse projekter, vil det kræve mere lempelige muligheder for skovrejsning indenfor beskyttelseslinjerne.

DN's nuværende tilgang til beskyttelseslinjerne er, at lovgivningen skal respekteres, og derfor opfordres afdelingerne til at holde øje med overtrædelser af beskyttelseslinjerne og klage over myndighedernes afgørelser, hvis de vurderes at være i strid med loven.

Det foreslås, at DN ændrer tilgang til skovrejsning, så DN som udgangspunkt støtter etablering af ny urørt skov indenfor sø- og åbeskyttelseslinjen samt strandbeskyttelseslinjen, for at fremme naturlige processer, styrke mulighederne for store sammenhængende naturområder og varierede skovlandskaber. Det vil formentlig forudsætte en lovændring hvis der skal gives bedre mulighed for etablering af urørt skov indenfor sø- og åbeskyttelseslinjen samt strandbeskyttelseslinjen. Derfor lægges der samtidig op til, at DN anbefaler en lempelse i lovgivningen, som kan give bedre mulighed for etablering af urørt skov indenfor sø- og åbeskyttelseslinjen samt strandbeskyttelseslinjen.

Hvis indstillingen godkendes af HB, vil positionen lægges til grund i det videre politiske arbejde med skovrejsningsindsatsen. Sekretariatet vil ikke arbejde aktivt for en ændring af lovgivningen på nuværende tidspunkt.

Positionen vil også blive lagt til grund i arbejdet med lokale sager, herunder sekretariatets rådgivning af lokalafdelingerne.

Forskel på urørt skov og produktionsskov

Der er en afgørende forskel på urørt skov og produktionsskov, idet urørt skov har biodiversitet som hovedformål. Et naturligt skovlandskab med urørt skov er ikke fra naturens side en modsætning til at beskytte ådale, søer og kyster. Mange søer, ådale og kyster rummer en særlig værdifuld natur og desuden potentiale for at genskabe store og sammenhængende naturområder gennem naturgenopretning, hvor urørt skov kan være med til at styrke biodiversiteten i området. De eksisterende skove langs søer og åer og ved kysterne er ofte meget artsrige, bl.a. fordi de drives mere ekstensivt. Nye urørte skove nær vandet har stort potentiale for at blive varierede naturområder, ved at give plads til naturlige processer. Det er landskaber med et væld af levesteder knyttet til vand, lys og store mængder døde og døende træer.

Produktionsskov vil ikke have samme positive natureffekter, fordi man begrænser de naturlige processer, ved f.eks. at dræne og plante ikke-hjemmehørende nåletræer. Dermed kan produktionsskovene ikke opnå samme variation af naturlige levesteder.

Landskabspåvirkningen vil også være forskellig for produktionsskov og urørt skov, da den urørte skov vil have en mere varierende højde og tæthed end produktionsskove, og dermed falde mere naturligt ind i landskabet. Dynamik og græsning kan have stor betydning for landskabet, idet det kan give en mere åben skov.

Det foreslås derfor, at DN anbefaler, at den nuværende restriktive praksis fastholdes ift. etablering af ny produktionsskov indenfor beskyttelseslinjerne, hvor kun særlige forhold taler for en dispensation.

Det foreslås også, at den nuværende restriktive tilgang til skovrejsning indenfor fortidsmindelinjen og klitfredningslinjen fastholdes for både urørt skov og produktionsskov. For så vidt angår klitfredningslinjen, vurderes det, at der ikke naturligt vil forekomme skov på disse arealer. Ift. fortidsmindelinjen er der ikke særlige argumenter der taler for at ændre den nuværende praksis og lempe de nuværende beskyttelseshensyn.

Sekretariatet har vurderet de natur- og landskabsmæssige konsekvenser af forslag til ny DN-position mht. rejsning af ny urørt skov indenfor bygge- og beskyttelseslinjerne (se bilag 3.1).

Forslag til ny DN-position er i overensstemmelse med DNs vedtægter og politik

Forslaget underbygger DN's natur- og skovpolitikker, fordi en mere lempelig tilgang til urørt skov kan:

- Gøre det nemmere at rejse urørt skov
- Danne grundlag for mere varieret urørt skov, herunder:
 - Understøtte naturlige processer.
 - Understøtter naturlige overgange mellem naturtyper.
- Styrke mulighederne for sammenhængende skovnatur.
- Understøtter målene for natur og skov i den grønne trepart
- Åbner mulighederne for at realisere skovlandskaber og signaturprojekter.

Forslaget strider ikke mod DNs politik om Fri Kyster (fra 2012) som bl.a. har hovedpointerne:

- Fri kystdynamik
- Fri adgang til kysten
- Beskyttelse af kystnaturtyper

Den nye position vil kunne understøtte fri kystdynamik og fri adgang. DN's politikker for hhv. skov, natur og kyster forholder sig ikke direkte til beskyttelseslinjerne. Men den nuværende tilgang til beskyttelseslinjerne i arbejdet med lokale sager er, at lovgivningen skal respekteres, og derfor opfordres afdelingerne til at holde øje med overtrædelser af beskyttelseslinjerne og klage over myndighedernes afgørelser, hvis de vurderes at være i strid med loven.

På DN's aktivside fremgår det, at DN mener at beskyttelseslinjerne skal administreres mere restriktivt overfor etablering af driftsbygninger i tilknytning til jordbrugs- og industrierhverv og at strandbeskyttelseslinjen skal sikre kyster og strande som uberørte og med adgang for offentligheden indenfor hele strandbeskyttelseslinjen for at bevare de enestående landskabelige og geologiske værdier. Dermed kan skovrejsning være i strid med den linje som foreningen har haft siden 2008, dog kan det være op til fortolkning om urørt skov kan gå ind under en definition af uberørt kyster selvom den startes ved delvis tilplantning.

Kommunikation

Forslag til kommunikationslinje:

- Med Grøn Trepert skal vi genoprette store sammenhængende naturområder, blandt andet i ådalene og langs kysterne. Her kan etablering af ny urørt skov være med til at genskabe mere naturlige og varierede landskaber, hvilket kan styrke biodiversiteten.
- Naturbeskyttelseslovens beskyttelseslinjer for søer, åer og strande kan være en barriere for at etablere ny urørt skov langs søer, åer og kyster. DN anbefaler derfor mere lempelige

muligheder i lovgivningen for etablering af urørt skov indenfor sø- og åbeskyttelseslinjen samt strandbeskyttelseslinjen.

Økonomi forbundet med sagen

Sagen håndteres indenfor de eksisterende rammer.